

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НА ТЕМУ:

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО
СТРАХУВАННЯ З ТИМЧАСОВОЇ
ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ.

Нідерланди

Вважається, що система соціального страхування Нідерландів є найрозвинутішою в Європі і передбачає систему державного або національного страхування та систему страхування найманих працівників. Державному страхуванню підлягає все населення країни. Особливістю державного страхування є те, що допомога може надаватися як у грошовій, так і натуральній формі. До останньої належить отримання путівок у санаторії, проживання в будинках для інвалідів, забезпечення працюючих інвалідів зору собакою-поводирем.

У складі державного страхування передбачено допомогу на виховання дітей, яка надається у диференційованому розмірі залежно від віку дитини без врахування розміру доходу.

У відповідності зі ст. 20 Конституції Нідерландів держава зобов'язана забезпечувати населення шляхом перерозподілу національного багатства. Мінімальні розміри пенсій та допомог встановлюються законами, щоб гарантувати реалізацію прав людини в галузі соціального забезпечення, створюються фінансові механізми та адміністративні структури. Державна система соціального забезпечення складається з обов'язкового соціального страхування, соціального обслуговування, спеціального забезпечення службовців (військовослужбовців, залізничників, державних чиновників і т. д.)

Швеція

Соціальне страхування Швеції також охоплює все населення та є обов'язковим. Воно базується на спільній суспільній відповідальності за кожного громадянина. Соціальне страхування Швеції засноване на взаємній довірі між окремим громадянином і державою, що робить саму систему страхування відкритою, недорогою і доступною.

Важливою складовою соціального страхування є так зване батьківське страхування, що є прикладом впливу держави на планування сім'ї, народжуваності та розвитку сімейних взаємин. Батьківське страхування спрямоване, передусім, на те, щоб забезпечити батькам економічну захищеність на той час, коли вони вдома доглядають за дитиною.

Скандинавська модель соціального захисту, що діє у Швеції, розуміє соціальний захист, як законне право громадянина та передбачає широке охоплення різних соціальних ризиків і життєвих ситуацій, які вимагають підтримки суспільства. Отримання соціальних послуг і виплат, як правило, гарантується всім жителям країни й не обумовлюється зайнятістю й виплатою страхових внесків. Рівень соціальної захищеності запропонований цією системою доволі високий і важливу роль в цьому відіграє активна перерозподільча політика, що спрямованої на вирівнювання прибутків. Наповнення соціальних фондів відбувається в більшій мірі за рахунок сплати податків, хоча сплати страхових внесків відіграє не останню роль.

Німеччина

Особливий інтерес викликає вивчення тенденцій та характерних рис державного соціального страхування в Німеччині, яка за багатовікову історію накопичила значний досвід у сфері державного соціального страхування. Нині там функціонує п'ять форм державного соціального страхування, які регламентуються Кодексом соціального права: державне медичне страхування; державне обов'язкове страхування у разі догляду за хворою чи старою людиною; державне пенсійне страхування; державне страхування на випадок безробіття; державне страхування від наслідків нещасного випадку на виробництві.

У межах функціонування державної системи соціального страхування всі роботодавці укладають з найманими працівниками соціальні страхові договори. Розмір страхових внесків залежить від обсягу зарплати найманого працівника. Страхові внески сплачують у рівних пропорціях працівник та роботодавець. Винятком є внески на страхування від наслідків нещасного випадку на виробництві, коли найманий працівник не несе жодних витрат, страхові внески в повному обсязі сплачує роботодавець. Як бачимо, форми державного соціального страхування України та Німеччини є ідентичними.

Соціальна політика Німеччини також спрямована на охорону материнства та сімейну політику. Держава протягом 18 місяців виплачує кошти на виховання кожної дитини. Надається відпустка по догляду за дитиною тривалістю 3 роки, а особа, котра здійснює фактичний догляд за дитиною, не може бути звільнена з роботи, цей період зараховується до стажу. Допомога по догляду за дитиною (донедавна 300 євро щомісячно) у перші шість місяців із дня народження дитини гарантується державою, незалежно від доходів сім'ї, а потім виплачується залежно від доходу сім'ї протягом двох, а в деяких землях до трьох років.

США

Головною особливістю загальнонаціональної системи соціального страхування в США є її спрямованість на соціальну підтримку пенсіонерів. Джерелом доходів програм соціального страхування є внески працівників і працедавців. Страхові тарифи встановлюються диференційовано за прогресивною шкалою в рівних розмірах для працівника і працедавця. Вік виходу на пенсію – 62 роки як для чоловіків, так і для жінок, які мають трудовий стаж не менше ніж вісім років і платили внески в фонди державного соціального страхування. З виходом на пенсію не в 62, а в 65 років пенсія збільшується на чверть (у США, як і в більшості країн Заходу, розмір пенсії коливається від 50 до 80% від передпенсійного доходу). Пенсіонери мають право працювати, проте розмір їхніх пенсій зменшуватиметься, якщо заробіток, без врахування пенсії, перевищуватиме гранично встановлене значення.

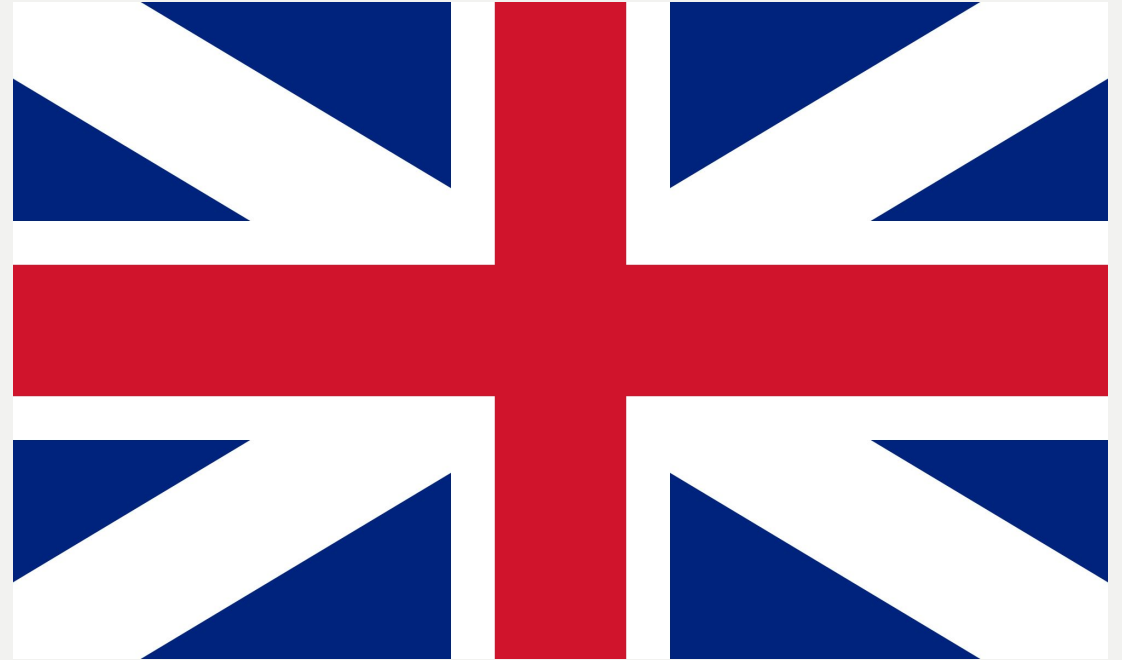
Стан соціального страхування у США

- ❑ Програмами соціального страхування охоплюється 90% працюючого населення США, враховуючи і осіб, які отримують дохід від приватного бізнесу.
- ❑ Допомогу із соціального страхування отримує більше ніж 15% населення,
- ❑ видатки на ці потреби становлять 23% всіх федеральних витрат,
- ❑ внески за програмою соціального забезпечення становлять 27% федеральних доходів.

Великобританія

У Великобританії поняття «соціальне забезпечення» охоплює всю систему обов'язкового соціального захисту: пенсійне забезпечення, допомоги по безробіттю та у зв'язку з хворобою. Система соціального забезпечення Великобританії ґрунтується на трьох стовпах:

- 1) доступність послуг з охорони здоров'я для всього населення Великобританії (громадян і тих, хто проживає в країні постійно). Це досягається завдяки діяльності Національної служби охорони здоров'я. Слід звернути увагу, що більше 90 % лікарської та іншої медичної допомоги у Великобританії здійснюється державою саме через систему Національної служби охорони здоров'я;
- 2) забезпечення турботи про осіб похилого віку, інвалідів, людей із розумовими розладами, а також про сім'ї з дітьми, яку здійснюють соціальні служби, що функціонують при місцевих органах влади;
- 3) підтримання базового стандарту життя для людей, які не можуть знайти роботу, забезпечення фінансової допомоги сім'ям та інвалідам.

Франція

Франція входить до групи європейських країн з найрозвиненішим соціальним захистом. За період з 1970 р. по 2014 р. загальні соціальні витрати в країні виросли з 17,5 до 31,9 % ВВП (у середньому по Євросоюзу – 19,5 %).

Страхові внески довгий час були головним джерелом фінансування системи соціального забезпечення. Виключенням було страхування по безробіттю та сімейні допомоги, в яких завжди була висока частка державних дотацій, а також страхування від нещасних випадків, що фінансується роботодавцем. Для сучасного етапу характерним є розширення участі держави в різних соціальних програмах.

У Франції система соціального захисту населення відноситься до одного з варіантів моделі соціального страхування Бісмарка, яка переважає в Європі. Вона передбачає перерозподіл поточних доходів бюджету соціального забезпечення, формується за рахунок внесків найманих працівників і підприємців на користь пенсіонерів та потребуючих.

З 1956 р. в країні діє Кодекс соціального забезпечення Французької Республіки, яким встановлено, що соціальне забезпечення захищає працівників та членів їх сімей від будь-яких ризиків, що можуть позбавити їх можливості заробляти на життя. Кодексом соціального забезпечення Франції закріплені такі види обов'язкового соціального страхування: страхування по хворобі, яке включає в себе такі страхові випадки, як тимчасова непрацездатність, материнство (вагітність та пологи), інвалідність, смерть; страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; страхування по старості, включаючи забезпечення соціальними пенсіями; страхування на випадок безробіття та сімейне страхування [12].

Система підтримки сім'ї (сімейних допомог) гарантує фінансову допомогу всім французьким сім'ям, незалежно від доходів, а також додаткові послуги, наприклад, оплату дитячих садків і канікулярних центрів. Сім'я, яка чекає дитину, отримує близько 2 тис. євро, що виплачуються у три етапи (перші дві виплати приурочуються до обов'язкового відвідування жінкою лікаря, третя – до народження дитини). Згодом, і аж до досягнення дитиною 20 років, родина отримує на неї щомісячну допомогу (близько 100 євро на кожного з двох або більше дітей)

Тож зробимо висновок про те, що ще одним напрямом запозичення досвіду Франції є прийняття Соціального кодексу України. Із прийняттям такого нормативно-правового документа кожна особа матиме змогу знайти в одному акті (Соціальному кодексі України) захист прав і свобод, а його структуру доцільно сформулювати на основі міжнародних норм, визначених Європейською соціальною хартією, Європейським кодексом соціального забезпечення, практикою європейських країн, зокрема Франції.

По суті, залучення коштів до системи соціального забезпечення у Франції здійснюється у той самий спосіб, що і в Україні, а відповідні каси є аналогами тих фондів, які функціонують у нашій державі. Втім, враховуючи рівень економічного розвитку Франції, рівень заробітних плат, відсутність тіньових зарплат, кошти, які перерозподіляються на соціальні потреби, у Франції є значно більшими. Тому, для досягнення такого рівня соціального забезпечення населення, який є притаманним Франції, насамперед потрібно створити такі ж економічні можливості, які є у цій державі.

Проаналізувавши зарубіжний досвід, можна констатувати, що за кордоном роботодавці змушені уважніше і відповідальніше ставитися до умов праці свого персоналу, а також до загального стану здоров'я працівників. Адже підвищення рівня захворюваності на підприємстві – це перш за все їхні прямі, досить великі фінансові витрати. Тому для України доцільним є збільшення днів непрацездатності найманих працівників, які оплачує роботодавець, щоб стимулюватиме останніх поліпшувати умови праці та звернути увагу керівництва до здоров'я працівників.

Цікавим є зарубіжний досвід участі держави в управлінні сферою соціального страхування, що аргументується її внесками до фондів соціального страхування та в цілому зацікавленістю в ефективному функціонуванні установ страхування, які, навіть якщо підпадають під положення приватного права, в дійсності представляють громадські послуги. Розглядаючи закордонний досвід, спільним для більшості країн є правовий контроль із боку держави, яка забезпечує стабільність страхового захисту.

Висновок: Отже, для створення в Україні ефективної системи соціального страхування варто використовувати досвід державної соціальної підтримки розвинутих країн. При цьому слід враховувати, що фінансові питання забезпечення систем соціального страхування значною мірою залежать від національних особливостей та розвиненості систем соціального захисту.